

Kmečka trgovina

Ukrepi proti šušmarjem in mešetarjem

Izredno mnogo šušmarstva se opaža v vsem prometu z živino, saj je n. pr. v okrajih Maribor levi in desni breg, kjer je trgovina z živino živahna, samo en trgovec z živino in en trgovec s svinjami. So pa tudi okraji, v katerih sploh ni upravičenih trgovcev te stroke. Zato pa ni nič manj živinskih mešetarjev, ki so pač sejm-skim nadzornim organom znani, pa nemoteno obiskujejo sejme in sklepajo kupčije.

Zelo se kršijo tudi določbe o prevažanju živine na sejme. Izdajajo se nepravilni živinski potni listi, predvsem se živali označujejo kot domače reje, čeprav niso, pa tudi vozila, s katerimi se živali dovažajo, se pogosto natrpajo tako, da se živali mučijo in s tem kršijo predpisi o trpinčenju živali. Posledica nerednosti je, da se v tej trgovski stroki povzroča gospodarska škoda interesantom na obeh straneh, ki je ni treba še pojasnjevati.

Na vse te in druge nerednosti je postala pozornost tudi kr. banska uprava, ki je po zaščitanju veterinarskega odseka in zbornice odredila ter izdala vsem okrajnim načelstvom in mestnim poglavarstvom dne 20. junija sledeče:

»Vsi sejmiski upravičenci morajo paziti, da ne smejo pripuščati k sejmarenju nikogar, ki nima pooblastila za trgovanje z živino ali ki ni vzredil živali v lastnem gospodarstvu. Razen tega so tržni nadzorni organi dolžni naznaniti pristojnemu obrtnemu oblastvu vsakogar, o katerem bi dognali, da na sejmu neupravičeno prekučuje z živino bodisi zase bodisi kot mešetar po naročilu drugega trgovca. Sejmiski nadzorni organi naj naznanijo tudi nepravilnosti, ki bi jih opazili na živinskih potnih listih ali pri nakladanju živine na vozila, pristojnemu okrajnemu načelstvu, oziroma mestnemu poglavarstvu zaradi nadaljnjih ukrepov.

Posebej se okrajnim veterinarjem naroča, da na živinskih sejmiskih skrbе, da se odrede posebni prostori za sejmarenje s svinjami, tako da bodo posamezne večje skupine živali kakor koli ločene med seboj (s pregrajo, živo mejo in podobno).

Končno se okrajna načelstva opozarjajo, da mora vsak trgovec z živino izkazati, da ima trgovski hlev, ki ga je treba komisijsko odobriti.

Podpore za zgradbo sadnih sušilnic

Sušenje sliv in drugega sadja se je vršilo doslej v največji meri v preprostih domačih sušilnicah in je tako posušeno sadje imelo slabo kakovost. Zaradi tega se je začela od strani kmetijskega ministrstva in drugih zainteresiranih strokovnjakov in ustanov velika akcija za uvedbo boljše načina sušenja sliv v modernih sušilnicah. Da bi se omogočilo to koristno delo, je kmetijski minister odobril znesek 900.000 din, ki se razdeli na posamezne banske uprave v svrhu podpora za zgraditev modernih sadnih sušilnic sistema dr. Stojkovič, velikega in malega tipa, in sistema Glavinč ali drugega tipa. Naša dravska banovina je dobila od gornjega zneska 72.000 din. Podpora iz tega zneska bo kr. banska uprava dala onim sadjarjem, ki imajo na svojem zemljišču večje število sadnih dreves, a zaradi slabega gmotnega stanja ne morejo iz lastnih sredstev zgraditi sušilnic. Za vsako posamezno Stojkovičevo sušilnico velikega tipa znaša podpora največ 4000 din, za Glavinčevo ali Stojkovičevo sušilnico malega tipa največ 1500 din, za vse ostale tipe sušilnic pa največ tretjino resničnih stroškov za njeno zgraditev, oziroma nabavo. Banska uprava bo pri podeljevanju podpora za zgraditev sušilnic predpisala takšne pogoje in organizirala takšen način nadzorstva, da bo vsaka zloraba sprejete podpore nemogoča.

Gospodarske zanimivosti

Italijani žele kupiti od nas več lesa. Italija nam sporoča, da želi v juliju ali vsaj v avgustu trgovskih razgovorov za nakup blaga pri nas. Predvsem hoče Italija kupiti še enkrat več lesa, kot ga je doslej. V prvem polletju letošnjega leta so namreč kupili Italijani pri nas lesa za 60 milijonov lir, sedaj pa predlagajo, da bi smeli v vsakem polletju nakupiti pri nas lesa za 120 milijonov lir. V Italiji namreč radi živahne gradbene delavnosti primanjkuje predvsem gradbenega lesa, posebno, ker tega lesa ne dobe več iz bivše Avstrije. Gradbeni les bi mogli Italijani kupiti razen pri nas edino še od Rusov, kar jim pa radi politike ne gre preveč v račun.

V politiki v laseh, drugače pa kupčija. Znano je, kako so si politično v laseh Angleži in Nemci. Delajo pa drugače nemški in angleški industrijci, ki se sedaj pogovarjajo, kako se bodo okoristili z industrijo bivše Češkoslovaške. Tudi Francija je z Nemčijo sklenila novo trgovinsko pogodbo do 23. junija 1940. Japonci pa bodo po novem trgovskem sporazumu od Francozov kupili za 20 milijonov jenov več kot pa doslej.

Štednja z železom v Italiji. V Italiji je z novo odredbo prepovedano rabiti železo in bodečo žico za ograje. Ograje se smejo delati le iz lesa, betona, kamenja itd.

Kupčija na dež je sedaj prepovedana pri kupčevanju z živino tudi na ozemlju bivše Avstrije, kot je bila prej že v stari Nemčiji. Ne bilo bi napačno tudi pri nas kaj sličnega.

Češka trdoživost se lepo vidi pri češki industriji avtomobilov, ki izpodriva Nemce celo v Nemčiji sami, ohranila si je pa tudi ves drugi zunanji trg.

Cene goveje živine

Voli. Maribor debeli 4—5.25 din, poldebeli 4.30 din, plemenski 4.25—5.75 din, Celje 4.50—5.50 din, Krško 4—4.50 din, Litija 4.75—5.25 din, Črnomelj 5—5.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor klavne 4.30 din, plemenske 4.50 din, klobararice 3 din, molzne 5.25 din, breje 4.50 din, Celje 3.50—4.50 din, Krško 3—4 din, Litija 3.50—4.50 din, Črnomelj 4.25—4.50 din kg žive teže.

Telice. Maribor 5—5.50 din, Celje isto, Krško 4 din, Litija 4.50—5 din, Črnomelj 4.50—4.75 din kilogram žive teže.

Teleta. Maribor 5—6 din, Celje 5.50—6 din, Krško 5—5.50 din, Litija isto, Črnomelj 5.50 do 6 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 80 do 100 din komad, 7—9 tednov 110—120 din, 3—4 mesece 180—240 din, 5—7 mesecev 300—450 din, kilogram žive teže 6—8 din; v Ptujju je stal 6—12 tednov star pujssek 90—130 din, kg žive teže pa 6.50—7 din.

Pršutarji. Maribor 9.50 din, Ptuj 7.50—8 din, Celje 7—8 din, Litija 8 din, Črnomelj 7 din.

Debele svinje (speharji). Maribor 7 din, Celje 8—9 din, Krško 8 din, Črnomelj 8 din.

Vino

Gornje Haloze (Studenice). Boljše namizno vino se je v zadnjem času prodajalo po 4 do 4.50 din liter, postavljeno na postajo v Poljčane.

Okolica Krškega. Navadno namizno vino 4 do 4.50 din liter, sortirano 5 din liter.

Litijski okraj. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3—5 din liter.

Okraj Črnomelj. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 din liter, finejše sortirano 5 din.

Razgovori z našimi naročniki

M. O. Dopolnilni izpit. Pozabili ste navesti, v katero šolo nameravate vstopiti, odnosno za katero službo se potegujete; zato vam ne moremo odgovoriti, iz katerih predmetov vam je kot absolutentu meščanske šole potreben dopolnilni izpit.

Zabranjena nove poti skozi vinograd? S. A. Preko parcele, katero ste kupili leta 1935, je lastnik sosednjega vinograda hodil že nad 30 let v svojo klet. Vi ste mu pot prepovedali, jo z obdelanjem prepričali, omenjeni vinogradnik se ni nikamor pritožil, pač pa je začel hoditi 25 m višje po isti Vaši parceli. Po stari poti ne hodi že več kot tri leta. Vprašate, ali mu morete nadaljnjo hojo preko Vaše parcele sodnijsko zabraniti, zlasti ker ima na razpolago dve javni poti, ki nista mnogo daljši in ker vam dela škodo v vinogradu. — V splošnem se lastnik s služnostjo obremenjenega zemljišča osvobodi bremena služnosti, ako prepove upravičencu izvrševanje služnosti in upravičenec radi te prepovedi skozi tri leta služnosti ne izvršuje. V vašem primeru pa ni tako, kajti upravičenec je sicer opustil staro pot, zato pa je začel hoditi 25 m višje — a še vedno po isti Vaši parceli. Dejansko torej ni opustil iz-

Žepne svefilke

izdeluje edino domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI

Zagreb, Koturaška 69

Tržne cene

Meso. Govedina 8—10 din, reberca 10—12 din, svinjsko meso 13—14 din, slanina 13—14 din, svinjska mast 17—18 din, ribe: klini 9—10 din, belice 8 din, morske ribe 10—18 din, zajec 13 do 14 din kg.

Kože. Maribor goveje 9.25 din, telečje 15 din, svinjske 6 din kg, v Celju pa goveje 10 din, telečje 12 din, svinjske 6 din kg.

Perutnina. Kokoš 20—30 din, piščanec 10 do 30 din, gos 20—30 din, raca 15—20 din, kozlič 50 din.

Drva. Maribor 102 din, Krško 60 din, Litija 65 din kubični meter.

Mlečni izdelki. Mleko 1.50—2 din liter, surovo maslo 24 din, čajno maslo 30 din, domači sir 10 din kg. Liter smetane 8—10 din.

Krma. Maribor seno 52 din q, slama 40 din q, Krško seno 70 din q, slama 25 din q.

Sadje. Jabolka 10 din, hruške 8—10 din, češnje 3—8 din, marelice 8—12 din, breskve 8 do 14 din, jagode 8—10 din kg. Liter jagod 7.50 do 10 din, ribeza 2—2.50 din, malin 7.50 din, borovnic 1.50—2.50 din, češenj 1.50—4 din.

Zelenjava. Glava zelja 1—3 din, kumarca 1.50 do 5 din, zelena paprika 1.50 din, karfijola 7 din, ohrovt 1—3 din, buča 1—5 din, por 1 din; kg paradiznikov 12—14 din, špargljev 10 din, fižola v stročju 5—10 din, graha v stročju 2—3 din, liter luščenega graha pa 3.75—6.25 din.

Sejmi

Dne 17. julija živinski in kramarski: Muta, Verače (sv. Filip), Ščavnica — 18. julija tržni dan s svinjami: Dol. Lendava; svinjski: Ormož; živinski: Ptuj; živinski in kramarski: Velenje, Zabukovje nad Svelnico — 19. julija svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski: Marija Gradec, Laško — 20. julija tržni dan s svinjami: Turnišče; živinski in kramarski: Bogojina, Loka pri Zusmu, Vitanje — 21. julija svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Štrigova — 22. julija svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Slivnica pri Celju.

Denar

Tuji denar s pribitkom je vreden: angleški funt 258 din, ameriški dolar 54.80 din, nemška marka 14.30 din, madžarski pengő 8.60 din, turška papirnata lira 34 din, francoski frank 1.46 din, italijanska lira 2.28 din, bolgarski lev 46 p, romunski lev 30 par, češka krona 1.50 din, poljski zlot 8.30 din, španska pezeta 2 din, švicarski frank 12.42 din, skandinavske krone (Danska, Švedska, Norveška) od 11.20 do 13 din.

vrševanja služnostne pravice, ki jo je že priposestvoval s 30 letnim javnim izvrševanjem brez sile in prošnje. — V kolikor vam upravičenec, odnosno kdorkoli dela škodo v vinogradu, vam jo mora povrniti, a uporabo poti mu radi tega še ne smete zabraniti. Ako vas kdo žali ali vam grozi, mu lahko s kazensko tožbo oskrbite kazen v svrhu poboljšanja.

Soseda zahteva napravo strešnih žlebov. J. Z. Imate gospodarsko poslopje, oddaljeno 30 m od zemljišča sosedu, pred poslopjem nebetonirano gnojno jamo in jarek za odtokanje vode po lastnem zemljišču. Radi zadnjih velikih nalivov je z Vašega zemljišča otekala voda na obdelano njivo sosedu in napravila nekaj škode. Soseda trdi, da je bila to voda, ki je tekla s strehe gospodarskega poslopja in zahteva, da napravite strešno žlebovje. — Po občem državljanem zakonu sme lastnik zemljišča prepovedati sosedu, da vpliva od svojega zemljišča z odtočno vodo, kolikor presega to po krajevnih razmerah običajno mero in bistveno kratki v kraju navadno rabo zemljišča. Po vašem popisu sodeč je šlo le za izjemno škodo, odnosno izjemen odtok, povzročen po velikih nalivih, tako da soseda nima utemeljenega raz-

loga nastopati zoper Vas. Naprava strešnega žlebovja izgleda brez koristi, ker praviš, da ima s strome tekoča voda dovolj odteka po Vašem zemljišču; zato je zahteva sosede neupravičena.

Jarek ob občinski poti, J. 2. Po občinski poti se odteka voda, radi česar bi bila zelo potrebna naprava obcestnih jarkov. — Občina je ne le upravičena, marveč celo zavezana skrbeti za primerno vzdrževanje občinskih poti. Zato le prosite župana, da ukrene vse potrebno. Ako se občina ne bi brigala za navedeno svojo dolžnost, bi bili upravičeni pritožiti se na okrajno načelstvo kot nadzorno oblast.

Zapeljivec zakonske žene noče izpolniti obljube. R. L. C. Zapeljivec je tako dolgo zavajal neko zakonsko ženo, da se mu je udala; pri tem je zanosila. Obljubljaj ji je večjo vsoto denarja, sedaj pa obljube noče izpolniti ter se ženi roga, češ da naj le kaj stori, ako more. — Navedena obljuba ni iztožljiva. — Zapeljivec bi bil dolžan skrbeti za primerno vzdrževanje otroka, materi pa povrniti stroške poroda in stroške njenega vzdrževanja za prvih šest tednov po porodu in daljnje izdatke, ako so potrebni radi poroda. Preje pa bi se moralo ugotoviti njegovo nezakonsko očetovstvo. Slednje pa bo zelo težko. Velja namreč zakonita domneva, da so otroci, katere porodi zakonska žena po preteku 180 dni po sklenjenem zakonu in pred potekom 300 dni po moževi smrti ali po popolni razvezi zakona, zakonskemu rodu. Te domnevane pravice zakonskega rojstva pa otroku ne more samo zase odvzeti niti materino prešestvo niti materina trditve, da je njen otrok nezakonski. Potrebno bi bilo, da zakonski mož matere najdalje v treh mesecih potem, ko je izvedel za rojstvo otroka, s tožbo izpodbija zakonsko rojstvo otroka, rojenega v zakoniti dobi, a tem, da dokaže nemogućnost, da bi bil on zaredil tega otroka. — V primeru, ako bi zakonski mož umrl pred dabo, ki mu je dovoljena za izpodbijanje, more tudi otrok sam izpodbijati svoje zakonsko rojstvo s pridržitvijo matere. — Prešestvo se po kazenskem zakonu kaznuje z zaporom do enega leta, in sicer se kaznujeta o ba prešestnika in z isto kaznijo. Vendar se pa začne pregon le na zasebno tožbo varanega zakonca; ako bi mož tožil le enega (zapeljivca), bi se vzlic temu pregon začel tudi zoper drugega. — Dokler zakonsko rojstvo otroka ne bo izpodbito, ne bo mogoče s tožbo prisiliti zapeljivca, da bi plačeval preživnino za otroka.

Ustanovitev veteranskega društva. K. A. Za ustanovitev takega društva je potrebno, da oskrbite pet izvodov društvenih pravil, da vsak izvod podpisajo trije člani pripravljalnega odbora ter jih predložijo okrajnemu načelstvu s prošnjo za odobritev pravil. Prošnja je kolkovati z 10 dinarskim kolkom, vsak izvod s štiridinarskim kolkom, priložiti pa je še posebej 20 dinarski kolek. — Bolje bi bilo, da ustanovite podružnico »Zveze bojevnikov za dravsko banovino«. Za zadevna pojasnila se obrnite na g. kateheta Rateja v Trbovljah.

Pravica ponesrečenega, delanemožnega sezonskega delavca do pokojnice. K. K. Od leta 1920 ste bili zaposleni v opekarni kot sezonski delavec. Lani ste se ponesrečili, ko ste šli od dela domov ter že leto dni bolehate na desni nogi. Zdravnik pri OUZD Vam je povedal, da hranarine po preteku enega leta ne boste več prejeli, ter da Vas bodo popolnoma »izključili«. Vprašate, kake pravice Vam še pristojajo. — Važno je, ali Vas je nezgoda zadela na poti od delovišča do Vašega stanovanja in da niste prekinili tega pota v lastnem interesu ali iz razlogov, ki niso v zvezi z delovnim razmerjem. Ako ga niste prekinili iz katerega takega razloga, tedaj Vam gre pravica do rente, dokler traja Vaša nesposobnost za delo ali zmanjšek sposobnosti za delo, in sicer od časa naprej, ko se Vam ustavi hranarina. Ta renta znaša ob popolni nesposobnosti za delo in za čas, dokler traja, kot popolna odškodnina zavarovani letni zaslužek. Ako v letu pred nezgodo niste bili zavarovani 30 tednov, se računski povprečni znesek zavarovane mezde na podstavi 30 tednov. Ob deloma zmanjšani sposobnosti za delo pa Vam pripada za čas, dokler traja ta zmanjšek Vaše sposobnosti za delo, oni del popolne rente, ki sorazmerno ustreza izgubljeni sposobnosti za delo. — Ako ste pot prekinili v lastnem interesu ali iz razlogov, ki niso v zvezi z delovnim razmerjem, ter ste se pri tej priliki poškodovali, Vam renta ne pristaja. — V kolikor omenjate rento radi onemoglosti, poudarjamo, da je pravica do te rente vezana na pogoj, da ste vsaj skozi 200 tednov pred onemoglostjo plačevali prispevke za primer onemoglosti. Ta pogoj najbrž pri Vas ni

podan, ker je stopilo zadevno zavarovanje v veljavo, odnosno ste začeli plačevati prispevke za zavarovanje za primer onemoglosti šele s septembrom 1937. Izjemoma pa podeljuje na prošnjo podpore SUZOR v Zagrebu iz podpornega sklada za onemoglost tistim onemoglim delavcem, ki še niso dosegli pravice do rente radi onemoglosti. Za podelitev take podpore se zahteva, da je bil onemogli prosilec po 1. juliju 1925 zavarovan pri OUZD za primer bolezni (torej ni treba, da tudi za onemoglost) najmanj 250 tednov.

Ljudska samopomoč terja neobstoječe zaostanke prispevkov. L. M. Pri Ljudski samopomoči imate zavarovano mater, prispevke vedno v redu plačujete, vzlic temu Vas terjajo na plačilo neklih zaostankov. Do sporazuma ne morete priti, ker baje nočejo vzeti v poštev od Vas predloženih potrdil. — Najprej točno pregledajte pobornice, odnosno poštne odrezke, katere imate v rokah, ter prekontrolirajte, katerih zneskov, odnosno plačil Vam Ljudska samopomoč ni vpisala v dobro. Obračun do konca leta 1935 Vam je bil navodno poslan ter ste koncem tega leta bili v zaostanku z zneskom 519 din. Po zapiskih Ljudske samopomoči ste plačali v letu 1936 februarja 96 din, marca in decembra po 96 din, aprila, maja, julija, avgusta in novembra po 140 din, septembra 146 din, v letu 1937 januarja, maja in decembra po 90 din, februarja 140 din, aprila in oktobra po 96 din, junija, avgusta in novembra dvakrat po 90 din; v letu 1938 februarja dvakrat po 90 din, marca 96 din, od maja do decembra mesečno po 90 din; letos januarja in maja dvakrat po 90 din, februarja in aprila po 90 din. — Ako ste v zaostanku s tremi mesečnimi prispevki, ima Ljudska samopomoč pravico zavarovalno pogodbo razveljaviti! V primeru, ako bi Vam sporočila, da je pogodbo razveljavila in ne bi hotela več sprejemati nadaljnjih Vaših plačil, odnosno prispevkov, bi morali

Ali si že obnovil naročnino?

prispevke polagati na sodišču in v varstvo svojih interesov tožiti na ugotovitev, da ste vse zapadle prispevke v redu plačali ter da zavarovalna pogodba še obstoji.

Prošnja za službo pri železnici. I. Č. Ker se bo Vaš sin z ozirom na šolsko izobrazbo očitno potegoval za uradniško, odnosno zvančniško službo, bo treba prošnji priložiti poleg zadnjih šolskih spričeval rojstni list, domovnico, npravnstveno spričevalo, potrdilo o odsluženem kadetskem roku, potrdilo sodišča, da ni pod skrbstvom ali v konkurzu in da ni nad njim podaljšana očetovska oblast, potrdilo državnega tožilstva, da ni bil obsojen s sodno razsodbo na izgubo častnih pravic in tudi ne radi katerega nečastnega dejanja. — Ako so prepisi posameznih spričeval kolkovani z overovitveno takso, ni treba, da bi bili še posebej kolkovani.

Točenje jabolčnika — plačilo trošarine. V. K. Ni točno, da bi bil »Slov. gospodar« pisal, da od točenja jabolčnika ni treba plačevati niti trošarine. Ločiti je državno in samoupravno trošarino. Točenje jabolčnika lastnega pridelka v količinah nad 5 litrov od države ni obdavčeno; za točenje v količinah pod 5 litrov pa je potrebna točilna pravica, katere se podeljuje za dobo treh mesecev letno in je treba za njo plačati 50 din. — Nekateri občine so točenje jabolčnika obdavčile. Zadevna obdavčitev mora biti v občinskem proračunu predvidena in od banske uprave odobrena. Nekateri smatrajo, da za tako obdavčitev ni zakonite podlage. Državni svet o stvari še ni odločil. Mi Vam pritožbe na banako upravo ter tožbo na upravno sodišče ter državni svet ne svetujemo, ker bi Vam narasili stroški, uspeh je pa precej dvomljiv. Morda poskusi s to inštančno potjo kaka korporacija ali bogatejši producent.

Našim malčkom

(Nadaljevanje)

Med mrtvimi

Tistega žalostnega večera je korakal naš stari znanec Samol skozi požgano vas na Muljavi. Krenil je naravnost proti cerkvi.

Hotel je videti, ali je med mrtvimi menih tudi Marko Kozjak. Na pokopališču pred cerkvijo pregleda vse mrtvece, pa ne najde ga med njimi. Zato gre v cerkev. Ne gleda, kam bi stopil, v mlako strnjene krvi ali na človeka. Išče svojo pot naprej, pa

tudi tukaj ga ne najde. S seboj ga gotovo niso odgnali, ker je prestar, sklepa cigan; torej je bil ostal v samostanu.

Ko ni našel tistega, katerega je iskal, hoče oditi iz cerkve. Tedaj začuje izmed mrtvecev rahel glas. Začuden postoji in gleda, od kod to stokanje. Tedaj zagleda opata, ki je še dajal znake življenja. Dvigne ga in odnese iz cerkve na zrak. Ker je opat od turškega udarca le omedlel, ga

čista večerna sapa kmalu predrami. Prosi torej cigana, da bi ga peljal kam na kak grad, morda na Kozjak. »Tam sem se namenil postaviti novega gospodarja,« pravi cigan in opat strme poslušava povest o ugrabljenem Juriju Kozjaku, ki se nahaja med Turki, ki so v deželi. Cigan pove tudi, da se hoče s tem maščevati nad Petrom. Zdaj opat cigana prosi, naj gre v samostan. Pove mu tudi za skriven hodnik, po katerem bodo lahko rešili samostanske dragocenosti pred Turki.

(Dalje sledi)